

European Network of Councils
for the Judiciary (ENCJ)

Réseau européen des Conseils
de la Justice (RECJ)

Forumul de Justiție Informatizată al RECJ

Sesiunea de constituire și primul seminar anual - Amsterdam, 4 mai 2018

Deschiderea seminarului

Nuria Díaz Abad a deschis seminarul printr-o scurtă introducere.

Wilma Groos – Membru al Consiliului Curții de Apel din Amsterdam - a urmat bun-venit fiecărui participant și a prezentat palatul justiției din Amsterdam.

Colin Tyre – membru al Comitetului Executiv și coordonator de proiect - a subliniat faptul că au existat diverse căi de digitalizare a justiției. În unele state, Consiliile au fost cele care au gestionat procesul de digitalizare, în altele acel rol căzând în sarcina ministerelor justiției. În orice caz, există un sentiment general că judecătorii nu sunt suficient de aproape de procesul de digitalizare. Provocarea noastră ar trebui aceea de a aduce judecătorii mai aproape de acest proces.

Ana Rita Loja – membru al Comitetului Executiv și coordonator de proiect - a menționat că, în această primă sesiune, scopul a fost de a dispune modul în care ar trebui organizat acest forum, într-un mod care aduce valoare adăugată membrilor RECJ și promovează justiția digitală.

Dory Reiling - Moderator, fost judecător/expert TIC pentru Sistemul judiciar din Olanda - și-a exprimat convingerea că schimbul de idei despre digitalizare ar fi foarte interesant.

Sesiunea 1 Provocările și oportunitățile digitalizării

1. Prezentare privind dezvoltarea instrumentelor TIC pentru a sprijini activitățile judiciare, inclusiv inteligența artificială și proiectarea raționamentului juridic, susținută de Dory Reiling

Prezentarea s-a concentrat pe locul în care se află acum TIC, pe oportunități și pe provocări.

Unul din principalele mesaje a fost acela că digitalizarea este noul normal, în acest domeniu, instanțele nu urmează restul societății, ceea ce în sine este un motiv suficient de bun pentru a lua în considerare digitalizarea.

Referitor la TIC, au fost menționate două teme principale: i) proiectarea raționamentului juridic; ii) inteligența artificială.

Situația actuală a dezvoltării TIC în sistemul judiciar a fost descrisă cu o distincție preliminară a tipului de TIC:

- i) baze de date de înregistrare;
- ii) automatizarea birourilor;
- iii) sisteme de cunoștințe;
- iv) sistem de flux de lucru/managementul cauzelor;
- v) comunicare digitală;
- vi) site-uri;
- vii) tehnologia rețea-sistem.

Prezentarea generală a TIC în sistemul judiciar din UE a avut loc după raportul CEEJ din 2016. S-au prezentat datele și a existat un comentariu conform căruia unele date ar putea data de acum 4 ani.

Privind raportul CEEJ, temele evidențiate au fost următoarele:

- i) Comunicarea cu avocații (depunerea digitală pentru avocați) și depunerea digitală pentru alte persoane. Și despre ce comunicăm cu avocații: hotărârea, termenele de judecată, depunerea dosarelor, e-mail.
- ii) Întrebări privind urmărirea dosarelor on-line: cine poate urmări dosarele on-line? - le permitem avocaților accesul la dosare care nu le aparțin? - experiența olandeză - părților? - acces complet? deținuților? publicului general?

Provocările identificate:

- i) Gestionarea oricărui proiect TIC;
- ii) Complexitatea procedurii de digitalizare (politică, legislativă, financiară și tehnică);
- iii) De asemenea, digitalizarea poate implica o revizuire a procesului judecătoresc - nu numai în teorie, ci și în practică;
- iv) Programul și planificarea proiectelor
- v) Alegerea construirii sistemelor din interior sau prin externalizare?
- vi) actuala cultură juridică - tinde să găsească un responsabil atunci când lucrurile nu merg atât de bine, poate fi contraproductivă și nu recompensează asumarea riscurilor.

Oportunități:

- i) Îmbunătățirea accesului la justiție - dezintermedierea, elimină barierele (fizice, economice, informaționale);
  - ii) Îmbunătățirea imparțialității și a integrității;
  - iii) Interacțiunea cu lumea exterioară;
  - iv) Îmbunătățirea procesului judecătoresc - managementul cauzelor, administrarea instanțelor;
- :
- i) descoperirea *status quo* - ce funcționează bine, ce ar putea fi mai bine, ce nu funcționează bine, ce s-ar putea întâmpla rău pe viitor;
  - ii) concentrarea pe individ;
  - iii) regândirea provocărilor, brainstorming-ul pe scară largă, capacitatea de a înțelege și prioritiza

Inteligența artificială - Momentan, design-ul juridic folosește IA (inteligență artificială)

Utilizări diferite:

- i) structurarea informațiilor;
- ii) analiză - cooperează și trage unele concluzii (de exemplu word cloud);
- iii) consultanță;
- iv) anticiparea rezultatului.

Există exemple actuale de IA dovedită - structurarea dosarelor mari - folosită în SUA și Marea Britanie. În calitate de tribunal consultativ din Canada - în explorator de soluții.

Întrebare privind IA:

- i) Poate IA să lucreze cu informații juridice nestructurate?
- ii) Poate să prevadă rezultatul? (Algoritmul lui Daniel Katz pentru Curtea Supremă a SUA)? Dar procesul echitabil - respectarea articolului 6 CEDO - rezultatul trebuie să fie transparent - cum poate obține IA rezultate?

Grupurile de lucru tematiche. Temele discutate au fost:

- i) împărtășirea succeselor recente;
- ii) împărtășirea experiențelor;
- iii) modul de depășire a dificultăților;
- iv) ce fel de ajutor doriți;
- v) De la cine

Concluzii

Grupul 1:

- 1- Nu putem implementa un sistem fără judecători, avocați și grefieri;
- 2- Dezvoltarea sistemului ridică probleme financiare.

Grupul 2:

- 1- Accesul la justiție - accesul persoanelor care nu au acces digital;
- 2- Responsabil de digitalizare - Ministerele Justiției din multe state;
- 3- Îmbunătățirea managementului cauzelor în unele state;

Grupul 3:

- 1- Baza pe care se construiește sistemul;
- 2- Nevoia de a implica toate părțile interesate;
- 3- Schimbarea opiniilor - schimbarea modului în care considerăm procedura.

Sesiunea 2 - Strategia europeană e-Justiție

1. Prezentare privind strategia e-justiție și rolul sistemului judiciar, susținută de Gösta Petri, Comisia europeană

Prezentarea a inclus planul de acțiune în curs de desfășurare privind e-justiția - exclusiv pentru proiectele concentrate pe soluții transfrontaliere.

Principalele rezultate concrete care pot fi transmise în cadrul proiectului din planul actual de acțiune sunt

i) portalul e-justiție - lansat în anul 2011 - a început ca instrument de informare - include acum 150 de teme în 23 de limbi. Acesta a evoluat în alte instrumente: i) diverse registre interconectate, ii) găsirea unui avocat, găsirea unui sistem notarial; iii) posibilitatea depunerii electronice a plângerilor; iv) ECLI, baza de date a instanțelor europene, traducere automată, etc.

ii) Alt rezultat concret important care poate fi transmis în cadrul proiectului a fost e-CODEX - un sistem foarte important de schimb de documente și informații - cu potențialul de a fi utilizat în toate procedurile europene de natură transfrontalieră.

Teme posibile pentru o nouă strategie și un nou plan de acțiune

- i) Digitalizare în funcție de principiul implicit - la elaborarea legislației - stimulează eliminarea obstacolelor din legislația națională.
- ii) Utilizează un proiect centrat;
- iii) Durabilitatea și interoperabilitatea autentificării și semnăturii electronice - regulamentul privind identificarea electronică și serviciile de încredere pentru tranzacțiile electronice (eIDAS)
- iv) Inteligență artificială în sistemul judiciar Strategia Comisiei Europene(<file:///C:/Users/MJ02815/Downloads/CommunicationArtificialIntelligence.pdf>)
- v) Tehnologia de tip „blockchain”;
- vi) Interconectarea bazelor de date naționale

2. Prezentare privind e-CODEX, guvernanta TIC și independența judiciară, susținută de Ernst Steigenga

Prezentarea privind e-CODEX a început prin identificarea nevoilor de interconectare a cetățenilor care depășesc limitele legale.

e-CODEX asigură un acces ușor la instanțele din diferite state - printr-o infrastructură digitală europeană pentru comunicațiile securizate.

Principiile e-CODEX, și anume subsidiaritate - nu există nicio înlocuire a soluțiilor locale

TIC. e-CODEX poate face față unui sistem judiciar diferit.

Provocările e-CODEX sunt creșterea numărului de utilizatori și utilizarea dosarelor, sustenabilitatea și guvernanta.

Viitorul e-CODEX va fi găzduit de o organizație UE - agenția europeană va avea grijă de e-CODEX.

Viitorul e-CODEX se decide în viitorul regulament.

Referitor la e-CODEX și independența judiciară, a existat o diferență între independența funcțională și independența instituțională.

Independența funcțională se asigură prin urmărirea și modificarea mecanismului pentru a putea afla cine a trimis, primit și deschis informațiile.

Cu privire la a doua semnificație, proiectul viitor e-CODEX, Me-CODEX, caută să includă o perspectivă judiciară asupra definiției reprezentării instituționale viitoare a puterii judecătorești, incluzând eventual RECJ în consiliul consultativ al proiectului

Reuniunea plenară

Una din principalele întrebări a fost cu privire la reprezentarea judiciară în grupurile de lucru din cadrul Direcției Generale Justiție și Consumatori, în special cu privire la reprezentarea consiliilor judiciare. Gösta Petri a recunoscut importanța perspectivei judiciare. Cu toate acestea, a subliniat că Statele membre sunt singurele responsabile de organizarea delegațiilor.

Sesiunea 3 Forumul de Justiție Informatizată al RECJ

Situație - prezentare privind justiția digitală în sistemele naționale de justiție, susținută de Yannick Meneceur, CEEJ

Prezentarea a început cu o introducere despre CEEJ și mandat pentru a asigura conformitatea cu articolul 6, alineatul 1 din CEDO.

În urma unei scurte descrieri a activității CEEJ:

- i) clasificări,
- ii) Tabloul de date comparative în domeniul justiției.
- iii) Cele patru grupuri de lucru actuale privind: i) evaluarea; ii) Saturn; iii) calitatea; iv) intermedierea
- iv) Rețeaua pilot de instanțe.

Referitor la justiția digitală, a existat un comentariu la

Avizul 14 al CEEJ - <https://www.coe.int/en/web/ccje/opinion-n-14-on-justice-and-informationtechnologies-it> - Principiul fundamental - organele judiciare trebuie să fie implicate în dezvoltarea soluțiilor digitale.

Un alt aspect important este de a păstra aspectul uman al intervenției judiciare.

Referitor la acest principiu, a existat un comentariu special la rezoluția APCE 2054 (2015) - <http://assembly.coe.int/nw/xml/XRef/Xref-XML2HTML-en.asp?fileid=21753&lang=en>, și la Recomandarea 2102 (2017) - <http://assembly.coe.int/nw/xml/XRef/Xref-XML2HTML-en.asp?fileid=23726&lang=en>.

Prezentarea s-a încheiat cu o scurtă descriere a unor studii efectuate de CEEJ. În unele studii, singura evaluare este dezvoltarea soluțiilor TIC fără măsurarea utilizării efective. CEEJ a efectuat studii suplimentare, comparând investiția, disponibilitatea echipamentelor și eficiența sistemului.

Introducere în Forumul de Justiție Informatizată al RECJ (FJD) susținută de moderatorii coordonatori Colin Tyre și Ana Rita Loja

Ana Rita Loja a clarificat scopurile RECJ în acest forum. S-a explicat că Forumul a fost organizat conform deciziilor membrilor, dar ar trebui să fie într-un mod care generează valoare adăugată RECJ și membrilor săi, implementând ceva care este diferit și are puterea de a genera rezultate concrete solide care pot fi transmise în cadrul proiectului.

Discuțiile din grupurile de lucru tematice care evaluează nevoile, scopurile, temele și funcționalitatea practică a FJD RECJ

Raportarea în cadrul plenului de către grupurile de lucru tematice

În raportul final, au existat următoarele concluzii cu privire la modul de organizare a activității forumului:

- i) Organizarea unei sesiuni anuale - sesiunile necesare pentru a avea un scop concret și nu ar trebui să fie suficiente cu orice fel de activitate curentă;
- ii) Organizarea unor grupuri mici - în afară de sau în cadrul sesiunii anuale;
- iii) Împărtășirea celor mai bune practici - cooperarea ca grup consultativ, generarea recomandărilor și exprimarea percepțiilor utilizatorilor;
- iv) Identificarea și stabilirea valorilor împărtășite și/sau a ghidurilor despre subiecte, cum ar fi dreptul de proprietate asupra datelor, recomandări;
- v) Identificarea partenerilor forumului;
- vi) Instruirea judecătorilor
- vii) Acțiuni de încurajare a ideii - promovarea justiției informatizate
- viii) Implicarea judecătorilor în dezvoltarea TIC:
- ix) SOL
- x) „Alfabetizare” în domeniul justiției informatizate
- xi) Grupuri de specialiști

European Network of Councils
for the Judiciary (ENCJ)

Réseau européen des Conseils
de la Justice (RECJ)

Forumul de Justiție Informatizată al RECJ

Sesiunea de constituire și primul seminar anual, Amsterdam, 4 mai 2018

Programul

vineri, 4 mai 2018

Curtea de Apel din Amsterdam, IJdok 20, 1013 MM Amsterdam

09:00-	Înregistrarea participanților
09:30	Deschiderea seminarului Wilma Groos , Cuvânt de bun venit, Membru al Consiliului Curții de Apel din Amsterdam Colin Tyre & Ana Rita Loja , membrii ai Comitetului Executiv al RECJ Dory Reiling , Moderator, fost judecător/expert TIC pentru sistemul judiciar din Olanda
10:00	Sesiunea 1 - Provocările și oportunitățile digitalizării Prezentare privind dezvoltarea instrumentelor TIC pentru a sprijini activitățile judiciare, inclusiv inteligența artificială și proiectarea raționamentului juridic, susținută de Dory Reiling
10:45	Discuțiile din cadrul grupurilor de lucru tematice
11:45	Raportarea în plen
12:00	Sesiunea 2 - Strategia europeană e-Justiție, Prezentare privind strategia e-justiție și rolul sistemului judiciar, susținută de Gösta Petri , Comisia europeană Prezentare privind e-CODEX, Guvernanța TIC și independența judiciară, susținută de Ernst Steigenga
13:00	Masa de prânz
14:00	Sesiunea 3 - Forumul de Justiție Informatizată al RECJ Situație - prezentare privind justiția digitală în sistemele naționale de justiție, susținută de Yannick Meneceur, CEEJ, urmată de discuția în plen
14:30	Introducere în Forumul de Justiție Informatizată al RECJ (FJD) susținută de moderatorii coordonatori Colin Tyre/ Ana Rita Loja
14:45	Discuțiile din grupurile de lucru tematice care evaluează nevoile, scopurile, temele și funcționalitatea practică a FJD RECJ Raportarea în cadrul plenului de către grupurile de lucru tematice
15:45	
16:00	Dezbateri și concluzii cu privire la monitorizare Închiderea seminarului - Nuria Díaz Abad , Președintele RECJ
16:30	Sfârșitul seminarului

Informații generale

Generalități

Planul strategic RECJ 2018-2021 menționează următoarele în legătură cu cel de-al doilea obiectiv strategic:

Promovarea accesului la justiție în era digitală (măsurată în ceea ce privește eficiența, costul și oportunitatea) în beneficiul tuturor cetățenilor din UE

Unul din obiectivele operaționale identificate este:

Promovarea justiției digitale

Constituirea Forumului de Justiție Informatizată al RECJ care cuprinde un reprezentant al fiecărui membru RECJ și observatorii interesați. Prin schimburi electronice și un seminar anual, scopul forumului este:

- de a promova justiția digitală și modernizarea justiției și de a identifica provocările și oportunitățile;
- de a face schimb de cele mai bune practici și dezvoltări de la nivel național;
- de a-i transmite Comisiei Europene o perspectivă judiciară asupra e-Justiției

Sesiunea 1 - Provocările și oportunitățile digitalizării

Materialele relevante

- [Articol privind TIC în sistemul judiciar redactat de Dory Reiling](#)
- [Articol privind soluționarea on-line a litigiilor redactat de Dory Reiling](#)
- [Ghiduri CEEJ privind modul de a provoca schimbarea în direcția informatizării justiției](#)

Sesiunea 2 privind Strategia europeană e-Justiție

1. E-CODEX, guvernanta TIC și independența judiciară

Justiția nu are frontieră. e-CODEX oferă profesioniștilor, cetățenilor și companiilor un acces ușor la justiția transfrontalieră printr-o soluție TIC sigură pentru comunicațiile transfrontaliere de date sensibile din sistemul judiciar. Me-CODEX este proiectul care asigură o tranziție lină și durabilă a proiectului e-CODEX spre euLISA, agenția UE care va asigura sustenabilitatea pe termen lung a soluției e-CODEX. Scopul Me-CODEX este de a pava drumul către o utilizare pe termen lung și o guvernanta sustenabilă a elementelor componente ale e-CODEX și o interoperabilitate pentru justiție, în toate statele membre europene și statele asociate. Se pune un accent general pe extinderea cunoștințelor și utilizarea e-CODEX de către practicieni și publicul larg. Se pune accentul tehnic pe componentele infrastructurii e-CODEX și elementele care creează metodologia e-CODEX, inclusiv pe asistență și documentație.

e-CODEX este o inovație tehnologică care poate schimba în mod fundamental modul în care lucrează sistemul judiciar în procedurile transfrontaliere. Acest lucru nu creează doar oportunități și eficiențe, ci ridică și probleme cu privire la independența judiciară.

Independența judiciară poate fi înțeleasă în două moduri: independența individuală a judecătorului, *independența decizională* și independența sistemului judiciar ca o ramură, *independența instituțională*. Operaționalizarea acestor concepte în materie de guvernare depinde de contextul național, cultural și societal.

Pentru e-CODEX, operaționalizarea independenței judiciare în guvernare ar trebui să ia în considerare diversele unghiuri naționale prezentate. Cu alte cuvinte, e-CODEX respectă deja independența judiciară, deoarece conectează doar sistemele naționale între ele. Pe cale de consecință, sistemele naționale cu privire la independența judiciară rămân aplicabile și protejate. În acest sens, independența judiciară ar fi o responsabilitate națională.

Cu toate acestea, în unele cazuri posibile viitoare de guvernare, e-CODEX ar avea un fel de servere sau un „hub” general prin care ar trece toate mesajele transmise. Într-un astfel de caz, poate fi și o responsabilitate comună a statelor membre participante de a utiliza mai multe mijloace pentru a garanta independența judiciară.

S-au luat deja unele măsuri, deoarece independența judiciară a fost luată în vizor de la început. De exemplu, sistemele de monitorizare și criptare a datelor sunt implementate deja.

Întrebări:

O întrebare de încheiere poate fi: dacă e-CODEX va intra pe viitor în sarcina structurii de guvernare euLISA, cum vor afecta structurile existente de guvernare independența judiciară?

- Ar trebui să existe un reprezentant al sistemului judiciar în Consiliul de Administrație? Cine va ocupa o astfel de funcție?
- Și care sunt condițiile care ar face dintr-o astfel de funcție mai mult decât o măsură simbolică?
- În mod similar, se poate pune întrebarea dacă nu ar trebui să fie un reprezentant al sistemului judiciar în consorțiul e-CODEX. În acest caz, ar fi RECJ o organizație adecvată să ocupe acest rol?